

2023-08-25

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: MSN 2023-00115

Förslag till ändrad taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens och strålskyddslagens område samt lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning

Förslag till beslut

Miljö och stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige revidera *Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens och strålskyddslagens område, samt lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning*, i enlighet med bilaga 1 till tjänsteskrivelsen, daterad den 7 september 2023.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslår även att kommunfullmäktige skriver upp timtaxan för tillsynsområdet med 4,1 %, motsvarande de senaste tolv månadernas förändring i prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Tillsynstaxan blir 1 437 kronor.

Sammanfattning

Miljötaxan är Nacka kommuns sätt att ta betalt för den tillsyn och handläggning, som behövs för att arbeta för en hållbart säker och hälsosam miljö i kommunen. En översyn av taxan har genomförts. I linje med tidigare beslut om att taxor ska indexregleras vid behov föreslås en taxehöjning enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV) det vill säga 4,1 %. Taxan avrundas sedan till närmaste hela krona.

Förutom justeringen av timtaxan, som är basen för tillsynsavgiften, så föreslås ändringar som anpassning för nya lagar. Det ingår även ändringar på grund av att både verksamheter och tillsynen har ett annat arbetssätt än när grundtaxan antogs. Sammantaget behövs dessa justeringar dels för att kommunen ska ha rätt att ta betalt för ny tillsyn, dels för att avgiften ska vara rättvisande och förutsägbar för verksamheter som får tillsyn.

Ärendet

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddstillsyn, samt handläggning av tillstånd och anmälningar inom miljöbalkens område, ska så långt det är möjligt och rimligt bekostas av den verksamhet

som får tillsyn. Utöver tillsyn ska kommunen bland annat arbeta med flera uppgifter som inte finansieras av avgifter, till exempel service och rådgivning, svar på remisser och hantering av obefogade klagomål inom tillsynsområdet. I Nacka har kostnadstäckningen de senaste åren varit omkring 44-50 %. Självfinansieringsgraden visar hur väl myndighetsuppgifterna finansieras utifrån principen att den som påverkar miljön ska betala.

Uppräkning av timtaxan

Ökade kostnader

Kostnaden för tillsynen påverkas av flera faktorer. I och med att lönekostnader är verksamhetens största kostnadspost, så påverkas tillsynsekonomin mycket av löneutvecklingen. Därför är Stockholmsregionens höga konkurrens om arbetskraft alltid en viktig faktor. En annan är att även kostnader för inköp och interna servicefunktioner ökar.

Uppräkning av taxa enligt Prisindex för kommunal verksamhet

Sveriges Kommuner och Regioner rekommenderar PKV som underlag vid beräkningar av kostnaders utveckling i löner och priser. Indexet är lämpligt att använda vid beräkning av taxa för miljö- och hälsoskyddstillsyn, eftersom det väl speglar förändringar i tillsynens kostnader i form av lön och priser för kommunal verksamhet (ärendehantering, ledningsstöd med mera). Vid förra revideringen av taxan justerades den med 4% trots att PKV var 5,8%, efter att nämnden bedömt att det inte var gångbart med en höjning fullt ut och att verksamheten kunde möta ökade kostnader med effektivisering. Tidigare år har index hållit storleksordningen 2,2 - 3,4 % per år. För 2024 är PKV 4,1 %.

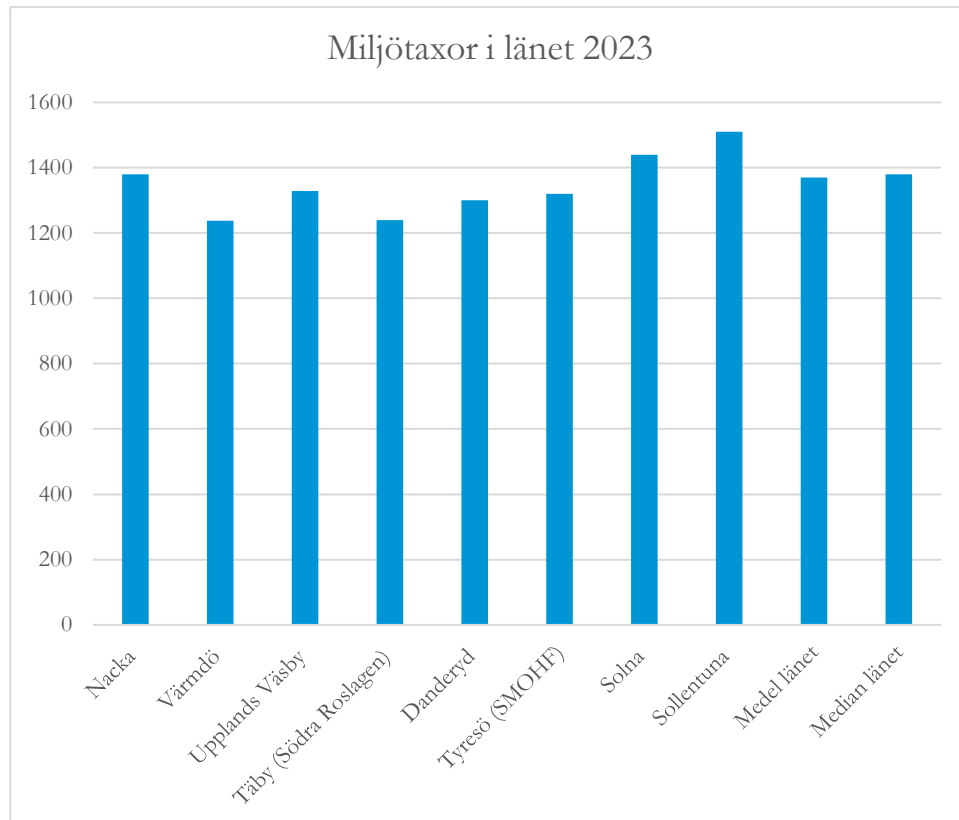
Påverkbara avgifter och effekter av aktiv kontroll

Miljöfarliga verksamheter, som är tillstånds- eller anmälningspliktiga i miljöprövningsförordningen (tidigare i bilaga till förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), har sedan länge haft fast årsavgift för miljötillsynen. Sedan 2014 har även förskolor, skolor och gymnasier årsavgift. Parallellt har tillsynen haft uppdraget att göra det möjligt för verksamheterna att påverka hur stor avgiften blir. I praktiken innebär det årsavgiften motsvarar det utredda tillsynsbehovet, men om verksamheten förbättrar sin egenkontroll så att tillsynsbehovet går ner så sänks årsavgiften. Det reflekterar att verksamheten behöver mindre tillsyn. Om verksamheten sedan inte sköter sin egenkontroll, så återgår de till grundavgiften. Verksamheter som missköter sig kan dessutom få ett tillägg med rörlig avgift, som motsvarar den extra tid som behövs för att komma tillrätta med problemen. Verksamheterna kan därmed påverka sin avgift båda uppåt och nedåt, genom sin egenkontroll.

Miljötillsynsenhetens bedömning

Miljötillsynsenheten bedömer att taxan behöver justeras med PKV för att möta ökade kostnader. Alternativet är att tillsynsområdet får en sjunkande självfinansieringsgrad.

Idag är regionens högsta timtaxa för tillsyn enligt miljöbalken och strålskyddslagen 1 602 kr och den lägsta 1 126 kr. Nackas timtaxa ligger precis på medianen för länet, det vill säga det är lika många kommuner som har en högre avgift som det är som har lägre. Merparten av kommunerna i Stockholms län tillämpar indexreglerade taxor vilket gör att kommunens taxa kommer att ligga kvar nära medelnivå för regionen.

Figur 1. Jämförelse timtaxa mellan 8 taxor i länet, 2023.

Övriga ändringar i taxan

Lag om sprängämnesprekursorer

Sedan 2015 gäller lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer. Lagen rör hanteringen av kemiska komponenter som kan användas för att tillverka sprängämnen, och viss tillsyn av registerhållning, försäljning och hantering överläts till kommunerna. Tillsynen ligger ytterst nära miljöbalkens tillsyn av kemikalier, men har ett annat fokus. Eftersom lagen grundas på EU-lagstiftning, och inte på miljöbalken, så måste kommunen bestämma vilken taxa som ska gälla om man ska ta betalt för tillsynen.

Miljötillsynsenheten bedömer att tillsynen är av samma karaktär som kemikalietillsynen, och att det är lämpligt att ta ut timavgift för området.

Lag om åtgärder mot förorening från fartyg

Sedan 2023 har kommunen fått nya tillsynsområden från Lag (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg. Uppgifterna som tillkommit är godkännande av avfallshanteringsplan hos fritidsbåthamnar med mer än 25 båtar och övriga hamnanläggningar som kommunen har tillsyn på, beslut om sanktionsavgifter för uteblivna avfallshanteringsplaner, samt tillsyn på hamnarnas avfallshantering. Eftersom lagen inte hänvisar till miljöbalken så behöver kommunen bestämma vilken taxa som ska tillämpas om man ska ta betalt för tillsynen.

Miljötillsynsenheten bedömer att tillsynen är av samma karaktär som miljöbalkstillsynen i övrigt. Det är därför relevant med samma taxa som för miljöbalkstillsynen. Beroende på variationen mellan olika hamnar så bedömer miljötillsynsenheten att timavgift är lämplig för tillsyn och godkännande av avfallshanteringsplan. För handläggning av sanktionsavgift så bör tidsåtgången vara samma som för miljöbalkstillsynens avgifter. (se nedan)

Avfallsförordningen

Ändringar i avfallsförordningen har gjort att kommunen har fått uppgiften att handlägga ansökningar om dispenser mot krav på sortering av bygg- och rivningsavfall, samt kravet på att verksamheter med förpackat avfall ska avskilja avfallet från förpackningen. Tillsynen över området hänvisar till miljöbalken, vilket innebär att det inte behövs någon justering av taxan för det. Däremot behöver själva prövningen skrivas in. Miljötillsynsenheten bedömer att uppgiften är att jämföra med dispens från renhållningsordningen, där timavgift tillämpas.

Nya regler om stickande och skärande verksamheter

Sedan 2022 har fler verksamheter blivit anmälningspliktiga som stickande och skärande verksamheter med smittorisk. Innan dess omfattades verksamheter med blodsmitta, men nu ingår även verksamheter med viss annan smittorisk. Exempel på verksamheter som tillkommit är de som erbjuder öronhålltagning med sterila engångskassetter, samt frisörer och barberare som rakar med kniv. De senaste åren har dessutom tillsynsansvaret förtydligats, så att vissa typer av injektionsbehandlingar (till exempel silikon eller botox) enbart får tillsyn av IVO. De verksamhetstyper som inte längre omfattas av kommunens tillsyn ska därför strykas. Det behövs även en Nivå 3 för de verksamhetstyper med lägre risk som har tillkommit. Miljötillsynsenheten bedömer att handläggning av dessa anmälningar tar ungefär tre timmar. (Se Taxans bilaga 1A under Hälsoskydd enligt 9 kap miljöbalken och strålskyddslagen, Anmälan.)

Revideringar på grund av arbetssätt

Några punkter har ändrats sedan 2013, då Nacka kommun gick över till nuvarande taxemodell. För att taxan ska vara rättvisande och förutsägbar så bör följande ändringar genomföras:

- **Förskolor, skolor, gymnasier. Taxans bilaga 2B.** Nuvarande taxa använder det gamla begreppet ”särskola” och har i grunden samma avgift för flera verksamhetstyper. Till det kommer ett tillägg baserat på storlek, olika typer av verksamhetslokaler och kvällsuthyrning.
I praktiken är dock i första hand storleken på verksamheterna som avgör hur mycket tillsyn som är motiverat, medan de olika typerna av verksamhetslokaler lättast fångas upp i variationen av ordinarie tillsyn. Många skolor är dessutom idag inte den som är ansvarig för idrottshall, kvällsuthyrning och liknande, utan den tillsynen ska riktas mot fastighetsägaren.
Förslaget är därför att ta bort taxans tilläggsavgifter för årlig tillsynsavgift under hälsoskydd, i taxans bilaga 2B (i bilaga 1 till den här tjänsteskrivelsen). Istället bör man revidera skoltillsynen utifrån om skolorna har upp till 50 barn, eller om de är större.
- **Miljösanktionsavgift.** Miljösanktionsavgifter handläggs enligt en tydlig struktur, med granskning, bedömning, kommunikering, komplettering, beslut, expediering och kontakt med Kammarkollegiet. Enligt miljötillsynsenhetens mätningar tar handläggningen ca 4-5 timmar. Taxan bör ligga på 4 timmar.
(Se Taxans bilaga 1A, Miljösanktionsavgift enligt 30 kap miljöbalken)
- **Solarier.** Anmälan av solarier faller under Strålskyddslagen, med kommunen som tillsynsmyndighet. Idag är tillsynen av solarier reglerad i taxan, medan anmälan av solarier inte är det. Miljötillsynsenheten bedömer att timtaxa är relevant för handläggning av anmälan av solarium.
- **Bergvärmepump.** I taxan finns flera avgiftsnivåer beroende på hur många hål som ska borrar och hur stor effekt som ska tas ut. Vid senaste granskningen upptäcktes att punkt 2 och 3 i nuvarande taxa har en timmes högre avgift än vad som är inlagt i debiteringssystemet. Det ser ut som att det skrivits in fel i en tidigare taxa, och att felet har följt med till senare taxor men inte till debiteringssystemet. I praktiken har därför tillsynen debiterat för en timme mindre, vilket är mer rättvisande utifrån tidsåtgången. Avgiften för punkt 2 och 3 bör därför rättas från 5 till 4 timmar. (Se Taxans bilaga 1A, Miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap miljöbalken, Anmälan.)

Ekonomiska konsekvenser

Justering med PKV innebär, avrundat till närmaste heltal, att taxan blir 1 437 kronor per timme. Det är en höjning med 57 kronor per timme.

Tabell 2. Exempel på avgiftsskillnad i vanliga ärenden (anmälningsavgift vid handläggning av anmälan från verksamhetsutövare om start av ny verksamhet) utifrån höjd timtaxa.

Ärendetyp	Taxa idag, kr	Förslag till ny taxa, kr
Ansöka om tillstånd att inrätta sluten tank för avlopp från vattentoalett och/eller bad, disk och tvätt (BDT)	6 900	7 185
Inrättande av avloppsanordning med utsläpp till mark eller vatten	11 040	11 496
Bergvärmepump med högst 3 hål, max 20 kW 3	4 140	4 311
Handläggning av anmälan enligt 38 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd om att driva eller arrangera följande:		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verksamhet där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling 		
<ol style="list-style-type: none"> 1. påtaglig hälsorisk: tatuering, piercing, skönhetsbehandling som innebär silikoninjektioner 	11 040	11 496
<ol style="list-style-type: none"> 2. måttlig hälsorisk: fotvård, öronhåltagning med ej slutet system, akupunktur 	8 280	8 622
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Skola med mer än 400 elever 	13 800	14 370
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Förskola, fritidshem, öppen fritidsverksamhet eller resurscenter 	9 660	10 059

Tabell 3. Exempel på avgiftsskillnad för några verksamheter med årlig avgift inom miljöskydd.

Objektstyp	Taxa idag, kr	Förslag till ny taxa, kr
Fast årlig avgift för tillsyn av miljöfarlig verksamhet		
Panncentral, tillståndspliktig, större än 20MW	48 300	50 295
Panncentral 500kW-3MW, annat bränsle än fossil olja	8 280	8 622
Panncentral 3MW-5MW annat bränsle än fossil olja	20 700	21 555

Mellanlagring farligt avfall, tillståndspliktigt	27 600	28 740
Fordonstvätt	20 700	21 555
Kemtvätt, mindre än 2 ton tvättgods per dygn	11 040	11 496
Bensinstation	11 040	11 496

Konsekvenser för barn

Detta förslag till beslut innebär inga negativa konsekvenser för barn.

Charlotte Persson
t.f. Miljöchef
Miljötillsynsenheten

Tore Liljeqvist
Gruppchef miljötillsyn
Miljötillsynsenheten

Bilagor

- 1) Reviderad taxa - förslag